05/02/2025

5 Φεβρουαρίου: Εορτάζει ο Άγιος Νεομάρτυς Αντώνιος ο Αθηναίος

/ Βίοι Αγίων

Σήμερα, 5 Φεβρουαρίου, η Εκκλησία τιμά τη μνήμη της Μάρτυρος Αγάθης της παρθένου, του Νεομάρτυρος Αντωνίου του Αθηναίου, του Αγίου Πολυεύκτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως και του Οσίου Θεοδοσίου του εν Σκοπέλω.

- *Του Λάμπρου Σκόντζου, Θεολόγου – Καθηγητού*

Άγιος Νεομάρτυς Αντώνιος ο Αθηναίος

Η ένδοξη πόλη των Αθηνών δεν φημίζεται μόνον για το προχριστιανικό της

παρελθόν, αλλά και για το μετέπειτα χριστιανικό της. Από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια ανάδειξε μεγάλους αγίους. Στα μαύρα χρόνια της τουρκικής δουλείας ανάδειξε επίσης και πολλούς Νεομάρτυρες. Ένας από αυτούς υπήρξε ο άγιος Αντώνιος ο Αθηναίος.

Γεννήθηκε στην Αθήνα στα μισά του 18ου αιώνα. Οι γονείς του Μήτρος και Καλομοίρα, ήταν πάμφτωχοι και άσημοι άνθρωποι, αλλά ευσεβείς χριστιανοί. Μεγάλωσαν τον γιό τους Αντώνιο με στοργή και του ενέπνευσαν την πίστη στον αληθινό Τριαδικό Θεό. Μέσα στη φτώχεια τους κατόρθωσαν να του μάθουν στοιχειώδη γράμματα, όσα μπορούσαν να μάθουν οι υπόδουλοι Ρωμηοί. Όταν έγινε δώδεκα χρονών, θέλοντας να βοηθήσει οικονομικά την πτωχή οικογένειά του, παραδόθηκε στη δούλεψη ενός πλούσιου τουρκαλαβανού, από τους πολλούς οι οποίοι κατοικούσαν στην Αθήνα και λυμαίνονταν τις πλούσιες γαίες της Αττικής γης. Ο Αντώνιος υπέδειξε ασυνήθιστη εργατικότητα και τιμιότητα, ώστε απέκτησε την εμπιστοσύνη των αφεντικών του.

Τέσσερα χρόνια μετά, στα 1770, κατέπλευσε στην Πελοπόννησο η Ρωσική αρμάδα, υπό τον Ορλόφ, για την απελευθέρωση του Μοριά. Τότε έσπευσαν πολλοί τουρκαλβανοί για να καταπνίξουν την επανάσταση και να λεηλατήσουν τους επαναστατημένους Μοραΐτες. Μεταξύ αυτών έσπευσε και το αφεντικό του Αντωνίου, παίρνοντας μαζί του και το δούλο του Αντώνιο. Αφού καταπνίγηκε η επανάσταση και έγιναν απίστευτες σφαγές και δηώσεις, ο τουρκαλβανός πούλησε τον Αντώνιο σε κάποιους Αγαρηνούς εμίρηδες. Εκείνοι ευθύς του ζήτησαν να αρνηθεί την πίστη του και να ασπασθεί το Ισλάμ. Τον απειλούσαν καθημερινά και τον βασάνιζαν, αλλά εκείνος αρνιόταν κατηγορηματικά να αρνηθεί το Χριστό.

Μετά από κάποιο καιρό τον πήραν μαζί τους στο Δούναβη ποταμό και τον κατάταξαν στο τουρκικό στρατό. Εκεί άρχισαν να τον μεταπωλούν διαδοχικά σε διάφορους τούρκους αφέντες, πέντε φορές. Όλοι τους τον εξεβίαζαν να εξισλαμισθεί και να αναβαθμιστεί στον τουρκικό στρατό. Τον κολάκευαν και του έταζαν χρήματα, τιμές και αξιώματα. Μετά την πεισματική του άρνηση τον φοβέριζαν και τον βασάνιζαν. Όμως ο Αντώνιος έμεινε αμετακίνητος στην πίστη και την ευσέβεια των πατέρων του.

Όταν είδαν ότι ήταν μάταιοι οι κόποι τους, τον πούλησαν σε έναν ορθόδοξο Χριστιανό επιχειρηματία, μεταξουργό, στην Κωνσταντινούπολη, για τετρακόσια γρόσια. Ο άνθρωπος εκείνος ήταν αγαθών προθέσεων και αγαπούσε τον Αντώνιο, διότι τον υπηρετούσε με ζήλο και τιμιότητα. Βοηθούσε τη γυναίκα του στο σπίτι και στο εργαστήριό του. Εκεί του δόθηκε η ευκαιρία να επισκεφτεί κάποιο πνευματικό και να εξομολογηθεί, με συντριβή καρδιάς τα αμαρτήματά του και να κοινωνήσει των Αχράντων Μυστηρίων στον Άγιο Νικόλαο στο Τουμπιαλί.

Ύστερα από λίγο καιρό είδε ένα παράξενο όνειρο. Τον επισκέφτηκε μια όμορφη αρχοντική γυναίκα, η οποία του υποσχέθηκε βοήθεια, δύναμη και προστασία, σκεπάζοντάς τον με το φόρεμά της. Ο Αντώνιος το εξέλαβε ως μήνυμα μαρτυρίου.

Πράγματι το πρωί, όταν πήγε στο εργαστήριο, πέρασε από εκεί ο τελευταίος Αγαρηνός αφέντης του, ο οποίος ήταν αξιωματικός του τουρκικού στρατού (χιλίαρχος). Τον αναγνώρισε και αποφάσισε να τον τιμωρήσει για την πείσμωνα άρνησή του να εξισλαμισθεί. Άρχισε να φωνάζει, συκοφαντώντας τον, πως ο νέος αυτός είχε εξισλαμισθεί και αρνήθηκε το Ισλάμ και έγινε ξανά χριστιανός. Μάλιστα φρόντισε να βρει και μερικούς ψευδομάρτυρες για να γίνει πιστευτός από τις τουρκικές αρχές. Η άρνηση της μουσουλμανικής θρησκείας τιμωρείται με θάνατο από το Κοράνιο, εκτός και αν μεταστρεφόταν και πάλι στο Ισλάμ. Οι παριστάμενοι τον άρπαξαν και με βρισιές και ανηλεή χτυπήματα τον έσυραν και τον οδήγησαν στον δικαστή Μουράτ Μουλάν, καταγγέλλοντάς ότι καταφρόνησε το Ισλάμ. Ο δικαστής τον ρώτησε αν αληθεύουν οι κατηγορίες και εκείνος με θάρρος του απάντησε ότι γεννήθηκε χριστιανός, μεγάλωσε ως χριστιανός, ουδέποτε αρνήθηκε την πίστη του και ουδέποτε θα την αρνηθεί.

Ο δικαστής άρχισε να του τάζει χρήματα, αξιώματα και τιμές αν εξισλαμίζονταν. Αλλά εκείνος παρέμεινε αμετάπειστος και έδειξε με την έκφραση του προσώπου του να τα περιγελά τα ταξίματα, απαντώντας στον δικαστή: «μη νομίζει ότι μπορείς να μου αλλάξεις την πίστη του Χριστού με αυτές σου τις φοβέρες και γι' αυτό βασάνιζε, μαστίγωνε και κομμάτιαζε το σώμα μου και σκέψου και κανέναν άλλον καινούργιο και οδυνηρότατο θάνατο για μένα, επειδή πιο πιθανό είναι να γίνεις εσύ Χριστιανός, παρά εγώ να αρνηθώ τον Χριστό και να μην ομολογώ ότι είναι Υιός Θεού και αληθινός Θεός». Αλλά ο δικαστής ήταν άνθρωπος δίκαιος και κατάλαβε ότι επρόκειτο για σκευωρία και άρχισε να βρίζει τους ψευδομάρτυρες. Τους αποκάλεσε πονηρούς και ψεύτες, διότι μεταχειρίζονται τέτοιες ελεεινές μεθόδους να εξισλαμίζουν χριστιανούς. Εκείνοι όμως επέμειναν και τον απείλησαν ότι θα τον κατήγγειλαν στους ανωτέρους του για μεροληψία υπέρ των αρνητών του Ισλάμ. Τότε ο δικαστής φοβήθηκε και άρχισε να παρακαλεί τον Αντώνιο να

λυπηθεί τα νιάτα του και να ασπασθεί το Ισλάμ, διότι άλλος τρόπος να σωθεί δεν υπήρχε.

Τότε ο Αντώνιος του αποκρίθηκε πως ο Χριστός είπε ότι, όποιος τον αρνηθεί μπροστά στους ανθρώπους θα τον αρνηθεί και Εκείνος μπροστά στον Πατέρα Του και άρχισε να φωνάζει ότι είναι και θα παραμείνει Χριστιανός! Έτσι χωρίς τη θέλησή του ο δικαστής και να ξεφορτωθεί τους ψευδομάρτυρες, τον παρέπεμψε στον φίλο του βεζύρη Μεχμέτ Μελέκ πασά, μηνύοντάς του κρυφά, ότι πρόκειται για σκευωρία και ζητούσε από αυτόν να τον απαλλάξει.

Τον οδήγησαν σ’ αυτόν για να τον ανακρίνει. Κατάλαβε και αυτός ότι ήταν ψευδείς οι κατηγορίες και θέλησε να τον σώσει,, όμως φοβούνταν το φανατισμένο όχλο. Τον ρώτησε τα ίδια πράγματα και του έταξε πλούτη και τιμές αν δεχόταν να εξισλαμισθεί. Ο Αντώνιος έδωσε τις ίδιες απαντήσεις, δεν άφηνε κανένα περιθώριο να εξισλαμισθεί. Τότε αναγκάστηκε αν τον φυλακίσει, νομίζοντας πως εκεί θα συνειδητοποιούσε την δύσκολη θέση του και θα υπέκυπτε. Τον έριξε στη φοβερή φυλακή Μουχζούρ.

Αλλά αντί να καμφθεί εκεί, δυνάμωσε η αντίστασή του. Με έκπληξη οι δεσμοφύλακες και οι συγκρατούμενοί του διαπίστωσαν ότι, αντί να ανησυχεί και να λυπάται, ήταν χαρούμενος και έψελνε αδιάκοπα όσους ύμνους θυμόταν. Έβγαλε από την τσέπη του όσα χρήματα είχε και τα μοίρασε στους φτωχούς φυλακισμένους. Έγραψε γράμμα στο αφεντικό του να τον συγχωρέσει, διότι δεν πρόλαβε να εξοφληθεί με τη δούλεψή του το ποσό που δαπάνησε να τον αγοράσει. Επίσης τον παρακάλεσε μετά το θάνατό του να αναλάβει τα μνημόσυνά του και να διαμηνύσει στους γονείς του το θάνατό του, να παρηγορηθούν για το μακάριο τέλος του.

Ο βεζύρης μάταια περίμενε πως ο Αντώνιος θα υπέκυπτε. Παράλληλα οι ψευδομάρτυρες συγκέντρωναν κάθε μέρα φανατισμένους τούρκους, οι οποίοι φωνασκούσαν έξω από το σπίτι και το γραφείο του. Όταν πέρασε καιρός και ο βεζύρης δεν τον είχε θανατώσει πήγαν στο σουλτάνο, όπου τον κατάγγειλαν ότι καλύπτει έναν εξωμότη και μεροληπτεί υπέρ του. Εκείνος φοβούμενος ταραχές του πλήθους, έβγαλε καταδικαστική απόφαση, την διά αποκεφαλισμού θανάτωσή του. Χωρίς τη θέλησή του και πάλι ο βεζύρης αναγκάστηκε να εκτελέσει τη διαταγή.

Τον πήραν από τη φυλακή, τον έδεσαν πισθάγκωνα και τον οδήγησαν στον τόπο της εκτελέσεως. Εκείνος έτρεχε χαρούμενος, σαν να πήγαινε σε πανηγύρι. Ο δήμιος χτύπησε τρεις φορές ελαφρά τη φονική χατζάρα στον τράχηλο του Μάρτυρα, μήπως φοβόταν και άλλαζε γνώμη, αλλά εκείνος φώναζε, επαναλαμβάνοντας τα λόγια του Χριστού: «Κύριε, εις τας χείρας σου παρατίθημι

το πνεύμα μου»! Βλέποντας ότι ήταν μάταιο να περιμένει, απέκοψε την τίμια κεφαλή του Μάρτυρα. Ο αοίδιμος έλαβε έτσι το στέφανο του μαρτυρίου και η ψυχή του πέταξε στα ουράνια να συναντήσει το Δεσπότη Χριστό, να συμβασιλεύει μαζί Του στους ατελεύτητους αιώνες. Ήταν 5 Φεβρουαρίου του 1774.

Οι Χριστιανοί της Βλάγκας συγκέντρωσαν το ποσό των εβδομήντα γροσίων, με τα οποία εξαγόρασαν το τίμιο λείψανο του Μάρτυρα, το οποίο μετέφεραν εν πομπή και με επινίκια άσματα στην εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής, όπου το έθαψαν με τιμές. Η μνήμη του τιμάται στις 5 Φεβρουαρίου, ημέρα του μαρτυρίου του.